

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Кафедра музейно-туристичної діяльності**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:**

**ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗІ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ»**

здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня
зі спеціальності 242 Туризм
освітньо-професійної програми «Туризмознавство»
ГЕЙКО МАРІЇ СЕРГІЇВНИ

Допущено до захисту:
Завідувач кафедри
музейно-туристичної діяльності,
доктор культурології, доцент

ЩЕРБАНЬ А. Л.

Науковий керівник:
Доцент кафедри
музейно-туристичної діяльності,
кандидат наук з державного управління

ХОЛОДОК В. Д.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота містить 53 с., 25 джерел.

Актуальність теми дослідження. Проходження виробничої практики має на меті підготовку професіоналів до самостійного виконання обов'язків на реальній посаді, де вони розпочнуть шлях праці. Роль студентів-практикантів у повсякденну діяльність підприємств, установ, фірм, організацій відповідної галузі суттєво залежить від рівня їх теоретичного ознайомлення з складом професії, готовністю до викликів роботи, специфіки кругозору, оригінальності бачення виконання задач та набору набутих навичок.

Об'єкт дослідження: система підготовки фахівців індустрії туризму.

Предмет дослідження: практична підготовка здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» у закладах вищої освіти. **Мета дослідження** – розробити альтернативні рекомендації щодо удосконалення практичної підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» з урахуванням потреб сучасного ринку та можливостей закладів вищої освіти.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що зроблено масштабний детальний аналіз програм виробничої практики для здобувачів освіти за напрямком «Туризм та рекреація» провідних вищих навчальних закладів України у другому розділі роботи. У третьому розділі запропоновано застосування сучасних моделей проведення практики (у вигляді завдань «Марафону» в межах чату соціальної мережі), адаптовано матеріал навчання під формат змагальної атмосфери серед здобувачів освіти, тим самим акцентовано увагу на конкурентоспроможності серед колег на доробочому етапі праці, зосередженні уваги передусім на удосконаленні формату та змісту виробничої практики, в результаті цього через цікавість завдань очікується щира заінтересованість у перемозі «Марафону», здобутті максимальної кількості балів.

Практичне значення одержаних результатів. Результати магістерської роботи сприятимуть подальшому поглибленому дослідженню можливості впровадження сучасних методів навчання з максимально практичним ухилом до туристичного сервісу, клієнтоорієнтованості в туристичному обслуговуванні. Практикуючи подібні підходи до впровадження виробничої практики є шанс розробки нових еkleктичних навчальних дисциплін, вдосконалення та викладання практики туризму не тільки у вищих навчальних закладах, а на більш доступних навчальних [недержавних] майданчиках в офлайн та онлайн форматах.

У першому розділі роботи йде мова про специфіку сутності виробничої практики для студентів [2], що отримують туризмознавчу освіту, доводиться до відомо особливості виробничої практики саме в туризмі, її мета, завдання, засоби проведення, форми звітності, критерії оцінювання, особливості терміновикористання та нормативно-правову базу, яка регулює впровадження виробничої практики в навчальні програми на сучасному рівні. Другий присвячено аналізу вибіркового реального програм виробничої практики для здобувачів освіти туризмознавчих напрямків у провідних вищих навчальних закладах України. Третій – авторському можливому варіанту адаптації виробничої практики для здобувачів освіти туризмознавчих напрямків у відповідності до вимог сучасності з урахуванням розробок маркетингових стратегій, нагальних потреб цільової аудиторії.

Ключові слова: виробнича практика, туризм, туристичний марафон, маркетинг, здобувачі освіти.

ABSTRACT

The qualification work contains 53 pages, 25 sources.

Relevance of the research topic. The purpose of industrial practice is to prepare professionals to independently perform duties in a real position, where they will begin their career. The role of intern students in the day-to-day activities of enterprises, institutions, firms, and organizations in the relevant field depends significantly on the level of their theoretical familiarization with the composition of the profession, readiness for work challenges, specific outlook, originality of the vision of task performance, and the set of acquired skills.

Object of research: the system of training specialists in the tourism industry. **The subject of the research:** practical training of students in the specialty 242 "Tourism and recreation" in institutions of higher education. **The purpose** of the study is to develop alternative recommendations for improving the practical training of students in the specialty 242 "Tourism and Recreation" taking into account the needs of the modern market and the capabilities of higher education institutions.

The scientific novelty of the got results consists in that the scale detailed analysis of the programs of productive practice is done for the bread-winners of education after direction "Tourism and recreation" of leading higher educational establishments of Ukraine in the second division of work. Application of modern models of realization of practice (as tasks to "Marathon" within the limits of chat of social network) is offered in the third division, material of studies is adapted under the format of contention atmosphere among the bread-winners of education, attention is accented the same on a competitiveness among colleagues on the before-work stage of labour, concentrating of attention foremost on the improvement of format and maintenance of productive practice, as a result of it from curiosity of tasks the sincere personal interest is expected in victory of "Marathon", receipt of maximal marks amount.

Practical significance of the obtained results. The results of the master's work will contribute to further in-depth research into the possibility of

implementing modern teaching methods with a maximum practical bias towards tourist service, customer orientation in tourist service. Practicing similar approaches to the implementation of production practice, there is a chance to develop new eclectic educational disciplines, improve and teach the practice of tourism not only in higher educational institutions, but in more accessible educational [non-state] sites in offline and online formats.

The first section of the work deals with the specifics of the essence of industrial practice for students [2] who receive a tourism education, the specifics of industrial practice in tourism, its purpose, tasks, means of implementation, reporting forms, evaluation criteria, peculiarities of term usage and normative - the legal framework that regulates the implementation of industrial practice in educational programs at the modern level. The second one is devoted to the analysis of selective real programs of industrial practice for students of tourism studies in leading higher educational institutions of Ukraine. The third is the author's possible option of adaptation of production practice for students of tourism studies in accordance with the requirements of modern times, taking into account the development of marketing strategies, the urgent needs of the target audience.

Keywords: production practice, tourism, tourist marathon, marketing, education seekers.

ЗМІСТ

Вступ	8
РОЗДІЛ 1. Роль та місце виробничої практики у програмах підготовки фахівців зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»	
1.1 Теоретичні засади організації виробничої практики	11
1.2 Нормативно-правове забезпечення виробничої практики	14
Висновки до Розділу 1	15
РОЗДІЛ 2 Аналіз програм виробничих практик зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»	
2.1 Організація виробничої практики в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини	16
2.2 Організація виробничої практики у Національному університеті «Запорізька політехніка»	18
2.3 Організація виробничої практики у Львівському університеті фізичної культури	22
Висновки до Розділу 2	23
РОЗДІЛ 3. Рекомендації щодо удосконалення практичної підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»	26
Висновки до Розділу 3	31
Висновки	32
Список використаних літературних джерел	34
ДОДАТОК А	38
ДОДАТОК Б	39
ДОДАТОК В	43
ДОДАТОК Г	44
ДОДАТОК Д	46
ДОДАТОК Е	48

ДОДАТОК Є	49
ДОДАТОК Ж	50
ДОДАТОК З	51
ДОДАТОК І	53

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Проходження виробничої практики має на меті підготовку професіоналів до самостійного виконання обов'язків на реальній посаді, де вони розпочнуть шлях праці. Роль студентів-практикантів у повсякденну діяльність підприємств, установ, фірм, організацій відповідної галузі суттєво залежить від рівня їх теоретичного ознайомлення з складом професії, готовністю до викликів роботи, специфіки кругозору, оригінальності бачення виконання задач та набору набутих навичок.

Об'єкт дослідження: система підготовки фахівців індустрії туризму.

Предмет дослідження: практична підготовка здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» у закладах вищої освіти.

Мета дослідження – розробити альтернативні рекомендації щодо удосконалення практичної підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» з урахуванням потреб сучасного ринку та можливостей закладів вищої освіти.

Для досягнення поставленої мети було сформульовано перелік дослідницьких завдань:

- Проаналізувати роль та місце виробничої практики у програмах підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»;
- описати нормативно-правове забезпечення виробничої практики;
- проаналізувати програму практичної підготовки в обраних вишах України;
- розробити рекомендації щодо удосконалення практичної підготовки здобувачів освіти;
- перевірити на практиці впровадження запропонованих рекомендацій.

Аналіз досліджень і публікацій. В ході виконання роботи нами

було проаналізовані методичні рекомендації до програм виробничої практики для здобувачів освіти напрямку 242 «Туризм і рекреація» у кількості 8 штук. При чому 3 діючі програми виробничої практики детально проаналізовано у Розділі 2 даної роботи.

Методи дослідження: В ході створення роботи були використані такі емпіричні методи, як порівняння, аналізу, вимірювання та абстрагування. Також використовувався такий теоретичний метод як моделювання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що було проведено аналіз програм практичної підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм та рекреація», розроблено можливий альтернативний варіант проведення виробничої практики, апробований на групах добровольців тричі..

Практичне значення роботи. Запропоновані рекомендації практичної підготовки здобувачів освіти можуть бути впроваджені у освітньо-професійні програми зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» задля оволодіння знаннями на більш сучасному та креативному рівні .

Структура роботи. Магістерська дипломна робота складається з трьох розділів, списку використаних для підготовки літературних та інтернетних джерел та 10 додатків. У першому розділі роботи йде мова про специфіку сутності виробничої практики для студентів [2], що отримують туризмознавчу освіту, доводиться до відомо особливості виробничої практики саме в туризмі, її мета, завдання, засоби проведення, форми звітності, критерії оцінювання, особливості терміновикористання та нормативно-правову базу, яка регулює впровадження виробничої практики в навчальні програми на сучасному рівні. Другий частина роботи присвячена аналізу вибіркового реальних програм виробничої практики для здобувачів освіти туризмознавчих напрямків у провідних вищих навчальних закладах України. Третє частина роботи стосується авторського можливого варіанту адаптації виробничої практики для здобувачів освіти

туризмознавчих напрямків у відповідності до вимог сучасності з урахуванням розробок маркетингових стратегій, нагальних потреб цільової аудиторії, а також рекомендацій створення туристських продуктів (екскурсії, тури) [1]. Надалі висновки до кожного розділу, а також загальні висновки виконаної кваліфікаційної роботи. Мається список використаних літературних джерел та посилання на електронні інформаційні джерела. У кінці роботи містяться 10 додатків, в яких можна ознайомитись з прикладом завдань «Марафону» практичного туризму, які надавались учасникам події першого потоку.

РОЗДІЛ 1

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У ПРОГРАМАХ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ»

1.1 Теоретичні засади організації виробничої практики

Основна мета проведення виробничої практики – ознайомлення з практичними напрямками професійної діяльності у відповідних установах/підприємствах.

Завданням практики є вивчення організації, де проводиться практика з метою набуття практичного професійного досвіду.

Атрибутами виробничої практики є наявність бази практики, керівника від вищого навчального закладу та від бази практики, практичні завдання для здобувачів освіти, опис ведення звітної документації тощо.

Керівник практики від вищого навчального закладу призначається завідувачем кафедри, затверджується, зазвичай, наказом ректора. Керівники практикою від кафедри повинні виконувати зазначені завдання для ефективної підготовки та проведення практики студентів, враховуючи вказівки завідувача кафедри та співпрацюючи з підприємством згідно угоди. Заздалегідь необхідно оволодіти програмою та методичними рекомендаціями відносно запровадження виробничої практики. Також необхідно підписати договір на проведення практики на підприємстві /установі/фірмі.

Керівник практики повинен знати особисто ввірених йому здобувачів освіти, приділити увагу їх особистісними особливостям, психології відношення до навчання, розгледіти сильні сторони своїх студентів і вміло їх підкреслювати в процесі навчання.

Перед початком виробничої практики передбачено проведення зборів, чи організаційної зустрічі онлайн чи офлайн, на якій доводяться до відома здобувачів освіти мета, терміни, строки, вимоги проведення виробничої

практики, умови отримання схвальної оцінки роботи, проводиться бесіда щодо дотримання вимог охорони праці, техніки безпеки. Викладач також знайомить кураторський склад з особливостями організації, на базі якої проводиться виробнича практика.

На завершальному етапі проходження виробничої практики здобувачі освіти доводять до відома керівника від вишу результати своєї роботи. Вигляд цього може бути різним – від факту стікання часу практики до надання щоденника практики, або письмового звіту, складання усного заліку тощо.

Після повернення студентів до ВНЗ, керівник практики має доповісти на кафедрі про факт закінчення практики, передати на зберігання звіт та щоденники практики, якщо їх написання передбачене програмою. Студент, що проходить виробничу практику має три варіанти: виконати озвучену програму, або не виконати програму і отримати незадовільну оцінку від викладацького складу кафедри. При другому варіанті – здобувач навчання ризикує відрахуванням з навчання, або йде на повторну виробничу практику.

На учнів/студентів/магістрантів, які проходять практику на підприємстві (організації, установі), поширюються норми законів України стосовно праці та правила внутрішнього робочого розпорядку підприємства (організації/ установи/ фірми).

Виробнича практика дає студенту можливість остаточно переконатися в вірності вибору професійної підготовки. Практикант під час роботи на виробництві має можливість стати учасником вирішення реальних проблем, робочих питань, перевірити дієвість отриманих в процесі навчання знань та навичок. Він може самостійно приймати рішення, обґрунтовуючи правильність своїх висновків перед керівником практики. Майбутній спеціаліст навчається субординації, роботі в колективі, отримує навички професійного спілкування.

Для практикантів-студентів ВНЗ законодавчими нормами не передбачено обов'язкової оплати їх праці. Тобто оплата праці практикантів-студентів вузів може здійснюватися лише за власною ініціативою підприємств. Якщо під час практики студент виконуватиме трудові обов'язки, то за це він отримуватиме заробітну плату, право отримувати стипендію при цьому не відбирається.

Пунктом 17 Порядку № 992 встановлено, що «за роботу, виконану учнями-практикантами відповідно до виробничих завдань за період виробничого навчання та виробничої практики, підприємство виплачує їм заробітну плату» [5]. Її нараховують згідно з установленими системами оплати праці за нормами, розцінками, ставками (окладами) з урахуванням коефіцієнтів, доплат та надбавок. Цікавий факт: 50% зароблених коштів нарахованої практикантам, має бути направлено на розрахунковий рахунок його навчального закладу «для здійснення його статутної діяльності, зміцнення навчально-матеріальної бази, на соціальний захист учнів (слухачів), проведення культурно-масової і фізкультурно-спортивної роботи» [4].

Якщо надання місця практики не є обов'язком підприємства, а встановлюється лише договором, то за надання підприємством бази для проходження студентом практики може бути визначено оплату, яку здійснює навчальний заклад, як друга сторона договору. При таких умовах до договору додається детальний кошторис витрат підприємства на проведення практики кожного студента, може здійснюватися додаткова оплата здобувачем освіти надання можливості проходження виробничої практики.

Зазвичай, термін виробничої практики – 1 календарний місяць.

1.2. Нормативно-правове забезпечення виробничої практики.

Право на навчання, здобуття вищої освіти прописане у головному законодавчому документі – Конституції України [2]. До нормативної бази організації проведення виробничої практики під час навчання у вищих навчальних закладах України належить низка законотворчих документів. Це: Кодекс законів України про працю, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійну та професійно-технічну освіту».

Також до організації виробничої практики мають відношення такі документи, як «Постанова Кабінету Міністрів України № 992 «Про затвердження Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики».

Окрім того, до нормативно-правової бази, дотичної до теми роботи можна віднести: «Наказ Міністерства освіти України № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про захист прав споживачів»: Закон України //Урядовий кур'єр. 1994.27.01.94 від 08.04.1993 року [8], «Наказ Міністерства праці України, Міністерства юстиції України та Міністерства соціального захисту населення України № 58 «Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників» від 29.07.1993 року та інші.

У ході подальшого дослідження буде проаналізовано програми виробничої практики ОПП зі спеціальності 242 «Туризмі» у вишах: Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Львівського державного університету фізичної культури, Національного університету «Запорізька політехніка», Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Висновки до розділу 1.

Виробнича практика як невід’ємна частина освітнього процесу безсумнівно виявила свою корисність та значущість. Її роль зазначена також у нормативно-правовій базі, що регулює, як освітній процес, так і проблеми професійної праці дорослого населення. По суті виробнича практика являє собою розгорнутий план, створений для здобувачів освіти при виконанні завдань на підприємстві/фірмі/організації, тобто відірвано від стін вищого навчального закладу. Програми виробничої практики збирає сукупність теоретичних знань, які студенти в ході практики можуть тестово застосувати на діючому виробництві/організації/фірмі/установі.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРОГРАМ ВИРОБНИЧИХ ПРАКТИК ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ» В УКРАЇНІ

2.1. Організація виробничої практики в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини здобувачів освіти зі спеціальності 242 Туризм, зараз – 242 «Туризм і рекреація» готують вже більше 4-х років. В навчальному плані передбачена програми виробничої практики для освітніх рівнів бакалавр та магістр.

Так, у рекомендаціях до ВПСТ в Уманському державному педагогічний університеті імені Павла Тичини [9,10]. ВП вбачається як навчальна робота, що «доповнює і вдосконалює отримані здобувачами вищої освіти теоретичні знання з комплексу дисциплін, які пов'язані між собою, поглиблює і розширює набутий досвід попередньої навчальної практики» [9,10]. Також передбачається, що «здобувачі вищої освіти під час проходження виробничої практики повинні навчатися самостійно вирішувати типові задачі, які притаманні видам діяльності, самостійно навчатися здійснювати пошук потрібної інформації» [10]. Таким чином, мається на увазі факт, що студенти оволоділи певною мірою теоретичною базою і мають змогу проводити пошукову діяльність для виконання поставлених завдань. Цікаво, що дані рекомендації наголошують на тому, що «одним із головних етапів у виробничій практиці є ознайомлення здобувачів вищої освіти з функціональними обов'язками службових осіб з профілю професійної діяльності, їх функціями, правами та обов'язками у відповідних підприємствах туристичної індустрії» [10]. Тобто «поринути у вир» реальної роботи діячів туристичної сфери, відчути себе на їх щоденному місці, відчути можливості та обов'язки перед роботодавцем на здобувачами послуг (туристами) – це не просто варіант проходження виробничої практики, а її сутність. Важливо, що серед обов'язків студентів-

практикантів постають такі два: «у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників; нести відповідальність за виконану роботу» [10]. Тобто виробнича практика здобувачів знань туристського напрямку за цією конкретною програмою передбачає виконання абсолютно всіх завдань, це хоч зрозуміло. А от щодо несення «відповідальності» за «виконану роботу» - не має жодного пояснення, що мається на увазі.

Аналізуючи текст рекомендацій ВПСТ Уманського університету, потрапляємо на наступні тези: «На підприємствах, обраних об'єктами практики повинні застосовуватися передові форми та методи управління і організації роботи, маркетингової діяльності, а також впроваджуватися прогресивні технології виробництва, організації праці та управління; працювати висококваліфіковані фахівці, які здатні створити відповідні умови практикантам у здобутті професійних навичок» [10].

Стосовно «передових форм та методів управління і організації роботи» можна чимало сперечатися щодо необхідності саме «передовості» управління. Студенти можуть самостійно, в процесі проходження практики зробити висновки щодо професійності та працездатності форми управління, ресурсних моментів виробництва тощо. Яке б не було за якістю і успіхоспроможністю управління виробництво, воно повинно забезпечити студентам можливість отримати практичні навички та при звичаїти свою теоретичну базу до умов реальної туристичної діяльності. Якщо ж «організації роботи» [9,10] на підприємстві не на взірцевому рівні – це не унеможлиблює для студента отримання практичних знань.

Проходження ВПСТ у цьому виші передбачає покрокове проходження ланцюжка завдань, на кшталт «Аналіз особливостей обслуговування різних категорій та типів клієнтів туристичним підприємством», «Оцінка процесу доведення туристичного продукту до споживача», «Аналіз доходів і витрат підприємства». Є й досить незрозумілі завдання, як-от «Ліцензія на право здійснення даного виду діяльності», чи «Організаційна структура

підприємства». То ж, залишається тільки здогадуватись, що мають на увазі автори рекомендацій, певно що «знайомство з...», чи «аналіз...», але в офіційному керівництві про це не йдеться.

2.1. Організація виробничої практики у Національному університеті «Запорізька політехніка».

Перейдемо до другого прикладу програми ВПСТ (програма Національного університету «Запорізька політехніка»). Перша сторінка методичних рекомендацій зазначає, що «Практична підготовка покликана не тільки забезпечити формування професійних вмінь, але й професійних здатностей і рис особистості фахівців з туризму» [15], тобто є натяк на те, що здобувачі знань за цією програмою в ході роботи мають метою вплив на особистість осіб, що навчаються, ствердження, що фахівці з туристичного напрямку повинні мати психологічні особливості для професійної діяльності. «Мета і завдання практики спрямовані на формування у студентів загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання» [15]. Надалі йде пояснення, які саме «компетентності» повинен здобути та розвинути отримувач освіти за туристичним напрямком у даному ВНЗ. При цьому деякі так звані «загальні» компетентності вже досить яскраво пофарбовані туристичним фльором. Це, наприклад, «здатність діяти соціально відповідально та свідомо до сприйняття культури та звичаїв інших країн і народів, толерантного ставлення до національних, расових, конфесійних відмінностей, здібність до міжкультурних комунікацій у туристичній сфері» [15]. При цьому все ж таки, основна маса «загальних» компетентностей пов'язані з психологічними та соціологічними складниками («Здатність до абстрактного, критичного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами» [15], «Прагнення до збереження навколишнього середовища», «Здатність працювати в команді та автономно» [15] та інші). «Спеціальні компетентності» ставляться упорядниками програми на більш віддалене

місце. Вони являють собою: «здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління» [15], «здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту», «здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал» [15] та інші. При цьому чимало «спеціальних» компетентностей досить спірні, бо більше розкривають сутність «загальних». Як приклад подібного протиріччя можна розглянути такі «спеціальні» компетентності, як «здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку» [15], «здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях» [15], «здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах», «здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства» [15] та інші.

З цікавого, що є конкретно у даній програмі виробничої практики, в описі функціональних обов'язків керівника практики від університету є пункт, що зазначає «розподіляє індивідуальне завдання на практику для кожного здобувача вищої освіти» [15]. Тобто саме вищий навчальний заклад «задає» напрям роботи в процесі практика, по-перше, і, по-друге, кожен здобувач освіти отримує власне окреме завдання, наче лейтмотив, виробничої практики. Це свідчить про індивідуальний підхід до здобувачів професійної освіти, а також заінтересованість викладачів в урізноманітненні завдань, нестандартному підході до роботи та стверджує обов'язковість особистісних стосунків викладача та здобувача освіти. Про вищезазначене також свідчить і наступний пункт «виконує поетапний контроль ходу виконання програми практики» [15], тобто мається на увазі нагляд за виконанням поставленого завдання, з можливою корекцією, або обговоренням особливостей отриманих результатів праці.

Далі маємо тезу про те, що керівник практики від ВНЗ «проводить вибірковий контроль дотримання здобувачами вищої освіти правил

внутрішнього розпорядку» [15]. Цей момент викликає деяку відразу, бо свідчить про можливість втручання представника закладу освіти у наче б то самостійну роботу студента/магістранта, ніби вони є «рабсилою» чи знаходяться на примусових роботах. Якщо вже є договір з туристичною організацією/установою щодо проходження на їх базі/території виробничої практики, навіщо ж тоді втручання в перевірку «дотримання правил»? Якесь риторичне питання. Особливо враховуючи те, що наступним абзацом керівнику виробничої практики на базі практики рекомендується наступне «контролювати дотримання трудової дисципліни та повідомляти про порушення здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку на кафедрі» [15], тобто ніби то права на ці дії передані представникам бази практики.

Йдучи далі текстом рекомендації від даного ВНЗ, бачимо зобов'язання здобувачів освіти. Серед яких є таке: «повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівника» [15], тобто є необхідність повного виконання завдань, часткове виконання не передбачається.

У календарному плані виконанні завдань виробничої практики є місце такому «визначення шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства» [15]. Цікавий пункт. І дійсно творче завдання, яке передбачає детальний системний аналіз внутрішньої роботи туристичного підприємства, так звану «інвентаризацію» того, що вже є, запроваджено на базі, і виходячи з цього – пропозиції поліпшення праці, ефективності та конкурентоспроможності підприємства.

Рухаючись далі по сторінкам методичних рекомендацій проходження ВПСТ бачимо перелік саме індивідуальних завдань. Вони досить різнопланові та стосуються декількох галузей туристичного бізнесу. Серед них є такі: «Проаналізувати ділові контакти із закордонними та вітчизняними виробниками туристичних послуг, дати характеристику договірних відносин з партнерами щодо організації туристичних подорожей

(заповнити таблицю). Як висновок потрібно надати пропозиції щодо поліпшення туристичного продукту, розширення географії маршрутів та турів фірмою, удосконалення технології та організації турів» [15], «здобувачу вищої освіти необхідно проаналізувати звітність підприємства в динаміці, тобто за 2–3 роки. Наприклад, форма №1-туризм (річна) «Звіт про туристичну діяльність» дозволяє визначити цінову політику суб'єкта туристичного підприємництва та проаналізувати її за видами туризму на основі даних кількості реалізованих туристичних путівок та кількості наданих туроднів (заповнити таблицю)» [15], «визначити динаміку кількості туристів за видами туризму та країнами відвідування й проаналізувати мету подорожі (заповнити таблицю)» [15].

Аналізуючи наведені приклади індивідуальних завдань, бачимо, що вони скоріше направлені на статистичне бачення сучасної роботи бази виробничої практики, існує обмежене поле для творчої роботи здобувача освіти. Це скоріше адміністративна та «суха» аналізуюча практична робота, широкий збір різноманітних водних даних. Це має значення для тих здобувачів освіти у туристичній галузі, які мають виражені арт-здібності, такі собі мрійники, що прагнуть створювати «авторські» туристичні маршрути та нестандартні крафтові екскурсійні програми. Для такого контингенту студентів/магістрантів – суттєво звужується потреба в роботі на виробництві, може знецінюватися факт наявності практичної роботи на реальному працюючому туристичному підприємстві.

2.3. Організація виробничої практики у Львівському університеті фізичної культури.

Перейдемо до аналізу наступної програми виробничої практики. Це «Програма виробничої практики для студентів IV курсу факультету туризму та студентів V курсу факультету підвищення кваліфікації,

перепідготовки та заочної освіти за спеціальністю 242 – «Туризм», рівень вищої освіти «бакалавр» у Львівському державному університеті фізичної культури [19].

У пояснювальній записці є інформація про те, що «змістом виробничої практики в туристичній організації» є «оволодіння студентами сучасними засобами, методами і формами організації і проведення науково-дослідницької роботи в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі отриманих в університеті знань, вмінь і навичок здатності організовувати і проводити науково-дослідну роботу» [19]. Нижче є конкретне пояснення: «Студент повинен приймати самостійні рішення, виховувати потреби систематичного поновлення власних знань і творчо їх застосовувати у практичній діяльності, тобто при написанні курсових чи інших науковопошукових робіт» [19]. Таким чином бачимо, що керівництву ВНЗ вбачає мету виробничої практики для здобувачів туризмознавчої професії у «науково-дослідницькій», а не суто практичній роботі. У рекомендаціях неодноразово наголошується необхідність та першозначущість «дослідницької роботи у туризмі» [19]. Але також бачимо згадування і інших аспектів практики, як-от направленість на «виховання у студентів творчого, дослідницького підходу до практики, формування потреби в самоосвіті, підвищення своєї кваліфікації та майстерності» [19], тобто згадується можливість впливу на розвиток творчого потенціалу впродовж проходження практики.

План проведення виробничої практики передбачає «проведення теоретичних і емпірично-експериментальних наукових досліджень у галузі туризму» [19] та набуття навичок «з аналізу літературних джерел і застосування загальнонаукових і спеціальних методів дослідження». Програма акцентує увагу на «закріплення знань» з «експлуатації устаткування, апаратури, обчислювальної техніки» [19]. Тут постає питання: яким чином «обчислювальна техніка» стосується туристичної/туризмознавчої галузі? Риторичне питання.

Перейдемо до розгляду «типових завдань», наведених у програмі виробничої практики. Серед них, значаться такі: «вивчити планувальні особливості підприємства, його обладнання, технічне забезпечення, використання рекламно-інформаційних засобів», «ознайомлення з напрямками діяльності туристичних підприємств» [19]. Подібних завдань всього сім. Таким чином, про викристалізування та впровадження авторських висновків, наробок – зовсім не йдеться у рекомендаціях. Заохочення здобувачів освіти до індивідуального бачення туристичної роботи, виявлення та вирішення проблем та запитів користувачів туристичних послуг – відсутні. На відміну від попередньої програми (розділ 2.2), де передбачені індивідуальні завдання, які можна обробити досить творчо і оригінально, хоч і шаблонно, з занесенням отриманих даних у певні таблиці.

Після переліку завдань з абзацу знайомимось з фразою: «Все нове занотувати в щоденнику» [19]. Без жодних пояснень: як визначити це «нове», який формат щоденника для «занотовувань», обсяг роботи, сенс цього і т. ін.

Надалі наводяться питання у кількості 10 до захисту практики. Вони є виключно загальними, майже не відображають момент практичності роботи, в абсолютній більшості це теоретичні засади туризму і туризмології взагалі. Наприклад: «форми організації поїздок: індивідуальний і груповий туризм», «види туризму (внутрішній/ виїзний/ в'їзний)», «страхування туристів» [19].

Наступні розділи присвячені критеріям оцінювання роботи здобувача освіти, вказані повноваження керівних осіб з туристичної організації та університету. Також можна побачити приклад оформлення звіту про проходження виробничої практики.

Висновки до розділу 2.

Сучасні тренди світового ринку праці та передбачені перспективи зросту економіки більшості країн, України зокрема, наполягають на постійному запиті високопрофесійних робітників у всіх галузях сфери обслуговування, динамічність їх функціональних обов'язків, компетентності, зокрема клієнтоорієнтованості та якості сервісу, що надається. Таким чином перед діячами науки на представниками освітніх закладів постає необхідність диференціації практичного навчання у сенсі адаптованості до сучасних вимог роботодавців та запитів клієнтів.

Українська освітня система освіти знаходиться на рівні постійної послідовної інтеграції у європейський вимір професійного навчання. На державному рівні прийнятий перелік нормативних регулюючих документів. Проте на сьогоднішній день «новонароджені» людські кадри часто не відповідають вимогам високої компетентності та орієнтованості на задоволення клієнта.

Серед причин вищенаведеного на основі аналізу програм виробничих практик для студентів туризмознавчого напрямку у ВНЗ можна припустити широко розповсюджений підхід до виконання роботи старого типу, стандартизований та обмежуючий творчий потенціал здобувачів такого специфічного напрямку навчання як «Туризм». Зовсім не передбачаються сучасні методи засвоєння знань, як-то квіз, квести, ігрові методики, широкомасштабні творчі завдання, «відкриті» завдання, спонукання для активного пошуку власного авторського напрямку роботу вже на рівні засвоєння знань до виходу на реальний ринок праці. Сучасний ринок праці, конкуренція наголошують на якості професіоналізму робочих кадрів, яка в свою чергу має залежність від багатьох факторів процесу навчання студентів/магістрів. Особливо це стосується сфери обслуговування, частиною якої є туризм.

Таким чином, збільшення рівню якості професійної підготовки впродовж проходження виробничої практики здобувачами освіти потребує

змін, оптимізації та адаптації відповідно до вимог сучасності, стимулювання активного розвитку пізнавальної діяльності серед студентів та творчого потенціалу, самовдосконалення майбутніх фахівців шляхом навчання.

РОЗДІЛ 3.
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242
«ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ»

Проводячи аналіз програм виробничої практики для здобувачів освіти туризмознавчих напрямків, склалося враження, що базові завдання абсолютної більшості програм застарілі, не відповідають сучасним сподіванням, досить скуті у вирішенні виникаючих проблем. У двадцять першому столітті, маючи доступ до знайомства з методами вищої освіти європейського взірця, американського досвіду, складається враження, що туризмознавча освіта в Україні на сьогодні має більшу спорідненість з радянським шаблоном викладання та оцінювання і не має жодних ознак креативності та можливості вільнодумства.

При розробці альтернативних варіантів програм виробничої практики, слід зважати на безсумнівну важливість базових знань, які здобувачі освіти зобов'язані отримати в процесі навчання. Це стосується вивчення нормативної бази у сфері туризму, основних законів надання освіти держави, які стосуються даної галузі, дотримання техніки безпеки праці тощо. Була необхідність не викривляти сутність виробничої практики, а лише додати більш практичної направленості та осучаснити програмні завдання, зробити їх індивідуальними, при цьому не нагромаджувати програму сотнями варіантів завдань.

Враховуючи детальний аналіз вищезазначених програм, проведена розробка варіанту альтернативи виробничої практики для здобувачів освіти туризмознавчих напрямків у вигляді так званого «Марафону практичного туризму».

За 1-2 місяці до початку «Марафону» була проведена онлайн лекція під назвою «Туризм – це...» [24], де у доступній, майже жартівливій формі, були обіграні переваги та ризики туристичної діяльності, при чому найбільший фокус припадав саме на роботу туристичного агента, як

«гвинтика» індустрії. Лекція була прочитана тричі для різних студентських аудиторій (студенти 1 курсу, 2 курсу, магістрів, викладачів трьох ВНЗ). Тривалість лекції – до 40 хвилин, після чого передбачалась можливість задати питання за темою роботи в туризмі, отримати розгорнуті відповіді. Відвідали лекцію майже 50 слухачів. Після лекції було запропоновано написати фідбек, який надіслали 8 слухачів, враження від лекції були позитивні, підтвердилась зацікавленість туристичною діяльністю.

За 7-10 днів до початку «Марафону» був записаний та наданий для студентської аудиторії короткий промо-ролик, в якому містився заклик до проходження «Марафону практичного туризму», стисло озвучена концепція марафону, терміни і дати проведення, повідомлено про можливість реального грошового заробітку в процесі проходження «Марафону». Також надавались контакти, за якими потрібно було спрямовувати заявки на проходження «Марафону». Після того, як заявки були погоджені, учасники «Марафону» додавались до спеціальної групи в месенджері Telegram. «Марафон» пропагував активну роботу протягом 1 місяця, надання для виконання 9 завдань, передбачав можливість виконання не всіх завдань, але заохочував до виконання максимальної їх кількості, загострював увагу на можливості доєднатися до роботи з будь-якого завдання, або після пропуску одного, чи декількох завдань. Зазначалась система отримання балів за виконання завдань «Марафону». Фіксувалась можливість грошової винагороди в процесі проходження «Марафону», корисного подарунку переможцю, а також було повідомлення про отримання Сертифікату про проходження «Марафону».

При організації «Марафону» важливим аспектом була «змагальна атмосфера». За допомогою «три слів» розставлялися акценти на процесі роботи, як біганини реальним марафоном (у професійному спорті це - дистанція для бігу в 42 км, досить виснажлива), часто згадувались слова «біг», «бігова доріжка», «співмарафонці», «останнє коло» та інші. У пояснювальних текстах до завдань вирувала досить дружня атмосфера,

оформлення було молодіжне, сповнене емоджі, підбадьорувальними закликами. Відповіді на завдання потрібно було надписати в особисті повідомлення організатору «Марафону». Регламент завдань був досить складний: на виконання кожного завдання надавалось 3 доби, після стікання зазначеного строку відповіді приймались, надавався зворотній зв'язок від організатора «Марафону», проте бали за виконання не нараховувались.

Після здачі більшості завдань відбувались прямі ефіри – онлайн зустрічі з метою розбору помилок, слабих місць у виконанні, а також підкреслювались переваги отриманих відповідей того, чи іншого виконавця. Були додаткові теоретичні інформативні блоки, які також надсилалися в чат. Максимальна увага надавалась стимулюванню розвитку креативності під час виконання завдань, залученню фантазії, студенти отримували заохочувальні бали за прояв оригінального власного погляду на вирішення задач. Деякі етапи «Марафону» передбачали голосування серед учасників - для перерозподілу балів, що нараховувались після виконання завдань.

Хоч з моменту вступу до групи «Марафону» фіксувалась можливість приєднатись до виконання завдань на будь-якому «колі марафону», після сьомого завдання «ряди марафонців» піддавались «чистці» - видалялись з групи у Telegram та блокувались учасники, які не виконали жодного завдання, не коментували пости «співмарафонців», не підтримували навіть «лайками» колег, не приймали участь у голосуванні. Відповідно, після закінчення «Марафону» ці студенти не отримували сертифікати про факт його проходження.

Наповненість «Марафону» була досить неоднорідна, проте все ж більша частина стосувалась праці робітників туристичних агенцій. Напрямки завдань стосувались таких сфер туристичної роботи, як: маркетингова діяльність, особливо вивчення «кон'юктури ринку» [13, с.200-201], налагодження зв'язків для взаємовигідної законної співпраці з контрагентами, психологія роботи з туристами, клієнтоорієнтованість,

результативне ведення соціальних мереж, брендування, розвиток експертності, розробка власного маршруту/туру.

На «фініші» «Марафону» відбувався заключний прямий ефір з учасниками, на якому організатором надсилались електронні Сертифікати з зазначенням кількості накопичених балів в процесі місячної роботи, учасники та організатори обмінювались враженнями та відгуками про «Марафон», збирались недоліки «Марафону» - для роботи над помилками та покращення стилю та сенсу проведення «Марафону».

«Марафон» з практичного туризму був проведений тричі протягом 2023-го року. Тобто підготовка дослідницької частини магістерської роботи тривала впродовж 3-х місяців. Взяти участь в першому потоку «Марафону» виявили бажання 17 людей, з них отримали сертифікати (тобто виконали принаймні одне завдання з запропонованих дев'яти) – 9. Другий потік «Марафону» складався з 14 добровольців, з яких отримали сертифікати – 8. Третій відповідно налічував 7 осіб, наприкінці «Марафону» 5 учасників отримали сертифікати. Таким чином, всього було 38 учасників, до кінця «Марафону» дійшло 22 людини, тобто 58% учасників виконали хоча б одне завдання із запропонованих. Мова проведення – українська, але не виключалось виконання завдань зручною для здобувача освіти мовою. Вік «марафонців» від 17-ти до 63-х років. Учасників чоловічої статі було 6, жіночої – 32 особи, тобто 16 % чоловіків та відповідно 84 % жінок.

У додатках 1-10 для ознайомлення містяться приклади завдань першого потоку «Марафону».

Висновки до розділу 3.

Ідея проведення «Марафону» під кураторством власниці туристичного підприємства виникла задля подолання елементів застарілого шаблонного підходу до набуття практичного досвіду туристичної праці. Зародилось бажання спробувати зацікавити студентів реальною туристичною роботою, запропонувавши їм поринути у вир напруженої

динамічної праці за допомогою виконання максимально практичних завдань, «відкрити завісу» проблем у роботі туристичного агента, а також підвести до відчуття присмак задоволення від ілюзії створення першого власного бізнесу, плекання його шляхом брендування, візуалізації у соціальній мережі.

При впровадженні «Марафону» відмічався безумовний інтерес до процесу, виявився серйозний високий потенціал креативності учасників заходу, можливість законно працювати зі здобувачами освіти туризмознавчого напрямку шляхом підписання відповідних документів.

Результати проведеного «Марафону» показали можливість впровадження такого типу роботи зі здобувачами освіти в умовах дистанційного навчання та російсько-української війни, удосконалюючи як сам процес практичної підготовки фахівців, так і налагоджуючи плідний діалог з представниками туристичного бізнесу.

ВИСНОВКИ

Виробнича практика здобувачів освіти має на меті підготовку майбутніх фахівців до реальної практичної роботи, набуття ознак суб'єкта економічної діяльності.

У ході роботи було проаналізовано деякі програми виробничої практики у ряді вишів України, акцентовано увагу на їх позитивних рисах та недоліках і суперечливих аспектах, також було проаналізовано нормативно-законодавчу базу, що регулює в Україні проведення виробничої практики для здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

Таким чином у ході роботи було розроблено пропозицію адаптації виробничої практики для здобувачів освіти зі спеціальності 242 «Туризм та рекреація» з урахуванням потреби у необхідності сучасного підходу до креативності вищої освіти та в результаті започаткування відданості туристичній галузі майбутніх професіоналів. Рекомендації було протестовано у формі «Марафону» - системи завдань з практики туризму. Для вирішення завдань роботи створено дві авторські лекції, одна, тривалістю 40 хвилин, стала розповіддю про сутність туризму, друга була промо-роликом, який описував майбутній навчальний «Марафон».

Такий «Марафон» було проведено тричі. Учасникам надавався зворотній зв'язок, проводились прямі ефіри з наголосом на інформаційних теоретичних блоках, деякі оголошення балів були інтерактивними. Куратор «Марафону» був доступний майже цілодобово, студенти мали змогу отримувати відповіді на будь-які питання, навіть не в рамках прописаних завдань.

Сценарій «Марафону» з відповідними змінами може бути впроваджено у вишах різних регіонів України задля удосконалення освітньої компоненти «виробнича практика». Наведено переваги запропонованого «Марафону» для здобувачів освіти. Досвід впровадження «Марафону» в життя виявився захоплюючою двосторонньою працею, це

відчувалось, як зі сторони «марафонців», так і з кураторського боку. Цьому сприяли досить креативні завдання і заохочення до досить вільного стилю виконання завдань, надихання фантазією та клієнтоорієнтованістю. Все вищеперераховане може стати поштовхом для пошуку нових сучасних креативних методів подачі освітньої інформації, як з теоретичного, так і з практичного щаблю, викладачам туризмознавчих дисциплін. З боку ж туристів досвід проходження, чи то «пробігу» «Марафону», став таким собі «місячником» освіти в освіті – з власним «документом» у вигляді сертифікату про проходження – досить незвичайною знахідкою на шляху професійного зросту..

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2018. 247 с
2. Конституція України. Київ: Українська правнича фундація, 1996. 56 с.
3. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 за №324 із внесеними змінами від 18.11.2003р. за №1282-ІУ.
4. Закон України «Про підприємництво». Відомості Верховної Ради України із змінами та доповненнями, внесеними законами України від 21.12.1999 р. №1328–XIV.
5. Закон України «Про підприємства в Україні». Відомості Верховної Ради України від 27 березня 1991 р., № 24.
6. Закон України «Про захист прав споживачів». Постанова Верховної Ради України від 15.12.1993 р.
7. Закон України «Про охорону праці». Постанова Верховної Ради України від 01.01.2004 р.
8. Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про захист прав споживачів»: Закон України //Урядовий кур'єр. 1994.27.01.94.
9. Литвин О.В. Методичні рекомендації з проходження виробничої практики для здобувачів вищої освіти II курсу денної та заочної форми навчання освітньо-професійної програми Туризм початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти «молодший бакалавр». Умань: УДПУ. 2020. 23 с.
10. Литвин О.В. Методичні рекомендації з проходження виробничої практики для студентів III курсу галузі знань 1401 Сфера обслуговування спеціальність 242 Туризм,– Умань: УДПУ. – 2016.– 30 с.

- 11.Луцишин Н.П., Луцишин П.В. Економіка й організація міжнародного туризму: Навч. Посібник.- Луцьк: РВВ “Вежа” Волин.держ.ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. – 230 с
- 12.Любіцева О.О. Методика розробки турів. Навчальний посібник для ВНЗ. - К.: Альтерпрес, 2003. - 104 С.
- 13.Мальська М. П., Худо В. В. М 21 Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
14. Методичні вказівки до проходження виробничої практики (для студентів спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 – «Сфера обслуговування» рівень вищої освіти – другий (магістерський) /Укл.: Редько В.Є. – Дніпропетровськ, 2015.–39с.
- 15.Методичні вказівки до проходження виробничої практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо професійною програмою «Туризмознавство» спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» / Укл.: В.М. Зайцева, С.М. Цвілий, О.М. Корнієнко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. 27 с.
- 16.Наказ Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»
- 17.Правила користування готелями і аналогічними засобами розміщення і надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16 березня 2004 р. № 19.
- 18.Правила обов’язкової сертифікації готельних послуг: Наказ Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 27 січня 1999 р. № 37. — Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15 квітня 1999 р. за № 236/3529

19. Програма виробничої практики для студентів IV курсу факультету туризму та студентів V курсу факультету підвищення кваліфікації, перепідготовки та заочної освіти спеціальність 242 – «Туризм» рівень вищої освіти «бакалавр» Львівського державного університету фізичної культури
URL:<https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/16614/1/%D0%92%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%204%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC.pdf>
20. Радіонова, О. М. Креативність і туризм: діалектика взаємозв'язку (міжнародний досвід) [Текст] / О. М. Радіонова, Л. В. Оболенцева, С. А. Александрова // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М.М. Палінчак. – Ужгород : Гельветика, 2020. – Вип. 29. – С. 138-141
21. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу : кредитно-модульний курс: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 129 с.
22. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навчальний посібник. – К.: Музична Україна, 2003. – 190 с.
23. Izi.Travel: The Storytelling Platform. URL: <https://izi.travel/en> (дата звернення: 10.01.2024).
24. Dominici, G., "From Marketing Mix to E-Marketing Mix: A Literature Review, International Journal of Business and Management, vol. 9. no. 4. 2009. P. 17-24. DOI: <https://doi.org/10.5539/ijbm.v4n9p17>

25. Гейко М. «Туризм – це...»: веб-сайт. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=Uw8VU8Kjlos>

ДОДАТОК А.

План «Марафону» з реальними датами першого потоку.

Вступне слово. Правила участі у «Марафоні». Нульове завдання.

- 25.04.2023 Презентація, знайомство
- 28.04.2023 #завдання1
- 01.05.2023 #завдання2
- 04.05.2023 #завдання3
- 07.05.2023 #завдання4
- 10.05.2023 #завдання5
- 13.05.2023 #завдання6
- 16.05.2023 #завдання7
- 19.05.2023 #завдання8
- 22.05.2023 #завдання9
- 25.05.2023 Висновки, нагороди, сертифікати

Вітаю сміливців, що зголосились взяти участь у практичному туристичному навчальному "марафоні"!

Отже, у нас буде:

- 1 місяць разом
- 9 завдань
- змагальна атмосфера
- Ваші перші сертифікати
- корисний туристичний подарунок переможцю
- можливість заробити
- реальні кроки на великій сцені Туризму

Здається, буде насичено і досить складно. Але, сподіваюсь, корисно. Це ніби навчитись плавати, відпустивши на глибині... Проте я буду поруч. Впливемо!

Правила участі у "марафоні":

- Можна зійти з дистанції у будь-який момент
- Також можна повернутись на дистанцію, якщо завдання здається Вам цікавим
- На виконання кожного завдання є 3 дні
- Виконувати завдання чесно - перш за все для себе - та самостійно
- Відпустити фантазію на волю
- За можливістю - підтримувати креативність "співмарафонців"

А тепер хочу попросити Вас виконати нульове завдання: розповісти дещо про себе:

- як Вам приємно, щоб до Вас звертались?
- яка сфера туризму більш за все до душі?
- які маєте очікування від цього проекту?
- один факт про Вас

Строк виконання - до 28.04.

Відповіді пишіть у коментарях під цим постом. Я відповім першою).

Приємно познайомитись,

МАША

ДОДАТОК Б.
Перше завдання

#завдання1

#списокТуроператорів

Привіт!

Для роботи в Його величності Туризмі перш за все потрібно мати статус Фізичної особи-підприємця (тобто ФОПа), офіційно сплачувати податки, надавати звіти і декларації, підписувати безліч договорів

Проте для початкових смакувань цією галуззю пропоную не розпочинати серйозну підприємницьку діяльність. Але вже ЗРОЗУМІТИ, який пласт роботи потрібно буде виконати в майбутньому, з якими партнерами заручитися співпрацею, намітити собі план, до кого звернутись.

То ж, #завдання1

Скласти #списокТуроператорів, з якими можна скласти договори про співробітництво турагенту-українцю.

Важливо:

- беремо тільки тих туроператорів, які працюють на українському туристичному ринку
- памятаємо про туроператорів з авторськими турами
- ексклюзивних туроператорів
- VIP-сегмент
- є туроператори виключно по Україні та по конкретним містам України

Щастя Вам!

Відповіді надсилати в особисті повідомлення.

Строк виконання - до 01.05.2023.

- Всі, хто виконає завдання, отримують по 5 балів
- У кого список буде найдовший - отримає 10 балів
- Друге місце за довжиною - отримає 9 балів
- Третє місце за довжиною - отримає 8 балів
- У кого список буде довший, ніж у мене - отримає +10 балів

- Хто знайде туроператорів, яких не буде ні в кого іншого - за кожного додатково +2 бали

МАША

ДОДАТОК В.

Друге завдання.

#Завдання2

#реальнийЗапит

Привіт!

Вже ви познайомились з чималою кількістю пропозицій від Туроператорів. То ж маємо завдання - запит від реальної людини. Саме так - одразу в бій! Жінка, 43 роки, харків'янка Альона, хоче відпочити на морі в червні, середина, чи друга половина. У пріоритеті - Чорногорія. "Я хочу, щоб море було прозорим, знаю, що в Чорногорії таке не скрізь. Буду з маскою пірнати".

Важливо - бюджет до 14 000 гривень. Можна знайти їй компаньонку.

#завдання2

-Запропонуйте варіанти подорожей для даної туристки під її запит.

-Звертайте увагу на те, як саме Ви оформлюєте свою відповідь!

-Якої інформації не вистачає в запиті?

-Чи можна в цьому випадку запропонувати альтернативи?

-Як ніжно, але дієво підвищити бюджет на тур?

Якщо "зіграє саме Ваша ставка", тобто туристка обере запропонований Вами варіант - ТИСЯЧА гривень ✓ Ваша. Реальні кошти за реально круто виконану роботу!

- Всі, хто виконає завдання, отримають по 5 балів

- У кого буде найкраще оформлена пропозиція отримає 10 балів

- Друге місце - отримає 9 балів

- Третє місце – отримає 8 балів

- У кого пропозиція буде краща, ніж у мене - отримає +10 балів

Строк виконання - до 04.05.2023.

МАША

ДОДАТОК Г.

Третє завдання

#завдання3

#Бренд

То ж Ви приміряли на себе роль ТУРАГЕНТА - основного гвинтика в складному механізмі Туризму!

Отже, Ви вже спробували не просто ПРАЦЮВАТИ з холостими оборотами (як в туризмі, нажаль, буває часто! Хоч це не зовсім "вхолосту" (про це можна довго розповідати і ґрунтовно сперечатись)). Ви змагались з конкурентами (так-так!) за реальний заробіток, тобто пірнули з головою в роботу турагента 👍

Пропоную наступне завдання

Грайте до кінця і відчайдушно: відчуйте себе вже зараз ЗАСНОВНИКОМ ВЛАСНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ АГЕНЦІЇ, успішним підприємцем і працедавцем, тією людиною, з чією допомогою люди відчувають насолоду в подорожах! ✈️

Пофантайте щодо вигляду БРЕНДУ Вашого бізнесу.

- Назва турагенції
- Логотип
- Корпоративні кольори
- Слоган
- Місія
- Цільова аудиторія
- Родзинка (1)
- Фішки (3-5)
- ...

Всі, хто виконає завдання, отримають по 5 балів

Надалі оцінювання креативності до нескінченності

То ж - відпускайте фантазію і Щастя Вам!!!

Строк виконання до 07.05.2023.

МАША

ДОДАТОК Д.

Завдання 4

#завдання4

#експертнийПост

Привіт!

За маркетинговими законами, при просуванні Бренда, інформація, що пропонується клієнту, ефективна, якщо:

- експертний контент 60%
- продажний контент 20-30%
- лайфстайл 10-20%

#завдання4

Сьогодні ми спробуємо написати справжній ЕКСПЕРТНИЙ ПОСТ на одну з заданих тем:

1. Що привезти собі та в подарунок з... (обираєте країну/місто)
2. Виїзд дітей за кордон України під час воєнного стану
3. Нові можливості для українців в інших країнах "завдяки" війні
4. Дивовижність Ісландії
5. Три захоплюючі факти про будь-яке місто України, які Ви могли не знати
6. Вина Італії: як обрати і насолодитись правильністю вибору
7. Де бюджетно пообідати на околицях Ватикану
8. Як зекономити при перельотах
9. Обираємо валізу

👉 Важливо:

- змінюєте назву теми, робите її креативною та влучною
- допис має зацікавити навіть ВАС самих
- зважаєте на оформлення тексту
- кількість знаків будь-яка, але рекомендую 500-700-999

- допис має бути або дуже цікавим, або дійсно корисним, щоб хотілось його зберегти собі в нотатки

Всі, хто виконає завдання, отримають по 5 балів

Надалі оцінювання креативності до нескінченності 😊

Строк виконання до 10.05.2023.

МАША

ДОДАТОК Е

П'яте завдання

Привіт всім туристичним експертам!

Що ж, ось ми й майже на екваторі марафону!

#завдання5

Сьогодні в нас не дуже оригінальне завдання...бо...

Таке в нас вже було!

Ну майже таке)

Що ж. Беремо себе в руки. Та... Знов спробуємо заробити 1 000 гривень і максимум балів.

В нас запит від туристів: дівчинка, Поля, 12 років, хоче поїхати в ТАБІР, бо "виросту, а жодного разу в таборі відпочинку не булаааа". В пріоритеті, Болгарія. Але не обов'язково.

Бюджет до 18 000 гривень. Час - літо, з 15.06. Тривалість 7-10-12 днів.

Ну, Ви ж зрозуміли, - Ваша пропозиція задовольнить маму Полі - Вам гроші.

#Завдання5

#реальнийЗапит

Враховуйте, будь ласка, досвід з #Завдання2, а також наш онлайн розбір.

- Всі, хто виконає завдання, отримають по 5 балів
- У кого буде найкраще оформлена пропозиція отримає 10 балів
- Друге місце - отримає 9 балів
- Третє місце - отримає 8 балів
- У кого пропозиція буде краща, ніж у мене - отримає +10 балів
- Традиційні бали за креативність

Строк виконання - до 13.05.2023.

МАША

ДОДАТОК Є.

Шосте завдання

#завдання6

#Інста

Вітаю!!!

Якщо Вас немає в інтернеті - то Вас просто не існує. Раніше так вважалося, якщо компанія/проект/фірма/підприємство не мало сайту. Тепер - це, перш за все, стосується сторінки в Інсті.

#завдання6

Створити нову сторінку Тур.агенції в Інстаграмі, прив'язавши до своєї основної. Враховуючи виконане #завдання3

👉 Важливо:

- Додаємо перші 4 дописи: про себе, 2 запити туристів, як готові кейси, експертний пост
- Просимо підписатися друзів
- Не використовуємо платну рекламу

Хто не виконував ще завдання - кличемо фантазію на допомогу!

- Всі, хто виконає завдання, отримають по 5 балів
- У кого буде найбільше підписників отримає 10 балів
- Друге місце - отримає 9 балів
- Третє місце - отримає 8 балів

Строк виконання - до 16.05.2023.

Шановні колеги!

Виконання #завдання6 - кинути мені в особисті скрін з кількістю підписників на момент здачі завдання + лінк на сторіночку в Інсті.

МАША

П.С. Мене теж запрошуйте, підпишусь))

ДОДАТОК Ж.

Сьоме завдання.

#завдання7

#ВідпочинокТурПрацівника

Ну все, от Ви і ввійшли в ритм рутинної роботи турагентів: обробляти запити, постійний пошук, підрахунки, уточнення, листи партнерам і т.д. ну це, якщо робили всі завдання))

Але сьогоднішнє завдання стосується варіантів відпочинку для людини, яка працює в сфері Туризму: Турагентів, гідів, екскурсоводів ... 🤗 🙋 🚶

#завдання7

ЩО Є відпочинком для людини, що працює в сфері Туризму? У вигляді чого він може бути:

- Рекламний тур?
- Якась спільна активність/окрема для кожного?
- Онлайн/офлайн?
- Вебінар/семінар?
- ...

ДАВАЙТЕ ПОМРІЄМО РАЗОМ!

- Всі, хто виконає завдання, отримають по 5 балів
- У кого буде найцікавіше отримає 10 балів
- Друге місце - отримає 9 балів
- Третє місце - отримає 8 балів
- Додаткові бали за креативність.

При цьому бальні місця будемо обирати голосуванням! Бо це ж нас всіх ДІЙСНО СТОСУЄТЬСЯ!

Строк виконання - до 19.05.2023.

МАША

ДОДАТОК 3.

Восьме завдання.

#завдання8

#запитТуриста

І ...передостаннє завдання: Цілих 2 запити від туристів!

Обираєте ОДИН варіант і працюєте з ним.

1. Оренда будинку/вілли на березі моря, або недалеко від пляжу/пляжів в Албанії. Для 2-х подружок та 1,5 річної дитини. Без харчування і проїзду (їдуть власним авто). Час виїзду: наприкінці серпня. Термін: 1 місяць +/-.
Бюджет 1000 євро.

2. Готель для святкування Дня Народження в Україні. Для пари закоханих. Головне щоб було красиво і запам'яталось місце і день. Краще Закарпатська область. Харчування вітається. Тривалість 2-3 ночі. Бюджет за ніч до 2 000 грн.

Умови, як завжди))

Виконати завдання до 22.05.

Удачі, сил та натхнення!!!

МАША

І ще... Сьогодні ПЕРЕД ОСТАННІМ ВІКЕНДОМ Марафону дозволю собі внести корективи в правила...

1. Додам останнє завдання, щоб у Вас був час попрацювати, якщо є намір наздогнати співТУРмарафонців.
2. За останні два завдання кількість балів буде помножена на 2!

Тобто не 10, а 20 балів

Не 9, а 18 балів

Не 8, а 16 балів

Не 5, а 10 балів !!!!!!!

За креативність, "фішки", оформлення і т. ін. бали теж *2.

Тож, виборсатись на 1 місце є шанс в кожного!!!

3. Ще одна корекція правил - раз вже так сталося, що підписники цього проекту навіть не проголосували за своїх співмарафонців, не кажучи вже про виконання завдань... А я на початку марафону прохала по можливості ПІДТРИМУВАТИ ОДИН ОДНОГО... То я "підчищу" Ваші ряди... Особливо враховуючи, що сьогодні ж опублікую і останнє, #завдання9 Що ж, ДЯКУЮ, що практично не були з нами, марафонці-примари!..

ДОДАТОК І.

Дев'яте завдання.

#завдання#свійШлях

Найскладніше завдання: рекомендувати йти незнайомцям ЗА СОБОЮ. Упевнити, що Ваш шлях/туристичний маршрут цікавий, оптимальний, вигідний, єдиний в своєму роді! І саме він стане яскравою цяточкою цієї відпустки, цього року, цього Життя!

#завдання9

Розписати авторський екскурсійний маршрут/тур

- Тривалість 1-5 днів
- Унікальний
- Може починатись з будь-якої точки
- Чому саме ці точки?
- Прорахунок бюджету
- Продумати ВСЕ.

Всі, хто виконає завдання, отримають по 5*2 балів

- У кого буде най... маршрут - 10*2 балів
- Друге місце - отримає 9*2 балів
- Третє місце - отримає 8*2 балів
- За кожну класну фішку туру +2*2 бала

Цього разу теж буде голосувалка)

А далі, чим чорт не жартує, може й зберемося на декілька турів?!!!

Строк виконання - до 25.05.2023.

МАША